

آزمون‌های دوره‌ای

آزمون‌های دوره‌ای، ابزار پایش آموزش مدرسه و ابزار بازخوردگیری از فرایند یاددهی و یادگیری است. مدرسه می‌تواند با این ابزار میزان تحقق اهداف آموزشی را در لایه‌های مختلف آموزشی مدرسه رصد نماید و نقاط قوت و ضعف را به منظور جبران به معلمان و دانش‌آموزان گوشزد کند.

فرایند تصمیم‌سازی و نیز شناخت آسیب‌ها و سنجش عملکرد آموزشی تمام اجزای مدرسه، وابستگی کاملی به جمع‌آوری اطلاعات درست و جامع از طریق آزمون‌های مختلف دارد و آزمون‌های استاندارد می‌تواند اطلاعات درست در اختیار قرار دهد، مهم‌ترین نیاز مدیران مدارس است. براساس یک تقسیم‌بندی، آزمون‌ها به دو دسته «آزمون‌های استاندارد شده» و «آزمون‌های معلم‌ساخته» تقسیم می‌شوند

آزمون‌های استاندارد شده:

این دسته، آزمون‌هایی هستند که با استفاده از نمونه‌های بزرگ آزمون‌شوندگان و غالباً به وسیله‌ی مؤسسه‌های آزمون‌سازی دولتی یا خصوصی یا مراکز آموزشی و علمی، برای اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی، تهیه و توزیع می‌شوند. در این نوع آزمون‌ها ملاک نسبی اندازه‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ یعنی ارزیابی عملکرد هر دانش‌آموز به عملکرد سایر دانش‌آموزان شرکت‌کننده در آزمون بستگی دارد.

آزمون‌های معلم‌ساخته:

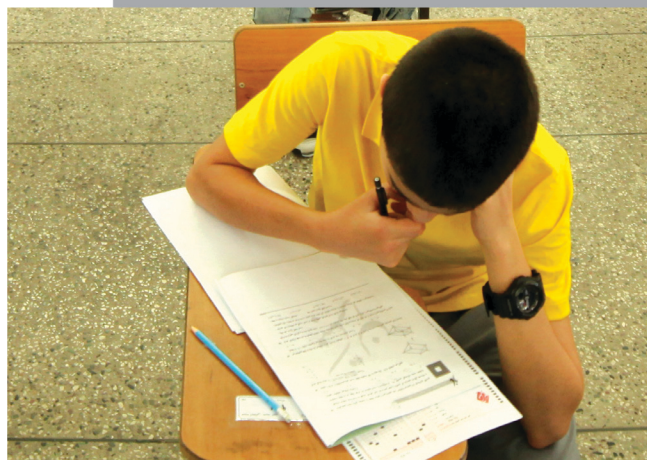
آزمون‌هایی هستند که معلمان برای سنجش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان خود تهیه می‌کنند و در طول دوره‌ی آموزش یا در پایان دوره به اجرا درمی‌آورند. در این آزمون‌ها ملاک مطلق اندازه‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد. یعنی ارزیابی عملکرد هر دانش‌آموز در اکثر موارد، مستقل از عملکرد سایر دانش‌آموزان است.

تفاوت آزمون‌های استاندارد شده و معلم‌ساخته:

تهیه‌ی آزمون‌های استاندارد شده در مقایسه با آزمون‌های معلم‌ساخته، به زمان و تخصص بیشتری نیاز دارد. از آنجا که این آزمون‌ها برای استفاده‌ی بیش از یک‌بار تهیه می‌شوند، مؤسسات آزمون‌ساز برای تهیه‌ی آن‌ها زمان و هزینه‌ی زیادی صرف می‌کنند. در روند تهیه‌ی این آزمون‌ها، برنامه‌های درسی به دقت مورد بررسی قرار می‌گیرند؛ محتوای درس‌ها و مهارت‌های مورد اندازه‌گیری، نمونه‌گیری می‌شوند؛ پرسش‌ها از سوی متخصصان نوشته و ویرایش می‌شوند؛ صورت‌مقدماتی آزمون به‌طور آزمایشی اجرا می‌گردد؛ پرسش‌ها تجزیه و تحلیل می‌شوند و مورد تجدیدنظر قرار می‌گیرند و پس از هنجاریابی، صورت‌نهایی آزمون تهیه و جهت استفاده گسترده عرضه می‌گردد؛ اما برای تهیه‌ی آزمون‌های معلم‌ساخته نیازی به گذر از این مراحل مفصل نیست؛ زیرا، این آزمون‌ها برای تعیین مقدار یادگیری دانش‌آموزان در درس‌های گوناگون تهیه و اجرا می‌شوند و پس از هر بار اجرا به سهولت، قابل تجدیدنظر و اصلاح هستند.

آزمون‌های استاندارد شده برای استفاده در مناطق مختلف و مقایسه‌ی دانش‌آموزان مدارس گوناگون با یکدیگر تهیه می‌شوند، بنابراین لازم است هدف‌های متفاوت آموزشی مناطق مختلف در آن‌ها منظور شده باشد؛ اما آزمون‌های معلم‌ساخته با توجه به محتوا و هدف‌های ویژه درس‌های گوناگون تهیه می‌شوند. اصطلاح «آزمون‌های استاندارد شده یا میزان شده» به وجود داده‌های هنجاری اشاره می‌کند و ناشران این نوع آزمون‌ها برای معنی دار کردن نمرات آزمون خود، هنجارهای لازم را تدراک می‌بینند؛ اما آزمون‌های معلم‌ساخته نیازی به هنجار و هنجاریابی ندارند.

مقایسه‌ی بین گروه‌های مختلف دانش‌آموزان که به وسیله‌ی آزمون‌های استاندارد شده سنجش می‌شوند، وجود هنجارها را در این نوع آزمون‌ها ضروری می‌کند؛ بنابراین، هدف اصلی آزمون‌های استاندارد شده مقایسه است؛ مقایسه‌ی یک فرد یا یک گروه با فرد یا گروه دیگر یا مقایسه‌ی جنبه‌های مختلف عملکرد یک فرد یا یک گروه با خودش.

کاربردهای آزمون

استفاده از آزمون‌ها برای تشخیص و تبیین وضع آموزشی موجود و برنامه‌ریزی برای رسیدن به وضع آموزشی مطلوب، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های یک مدیر آموزشی تلقی می‌شود. آزمون‌های آزمایشی اهداف زیر را دنبال می‌کنند:

(۱) **ارزشیابی از لایه‌های مختلف آموزش در مدرسه:** با برگزاری این آزمون‌ها، مدیران مدارس می‌توانند از عملکرد لایه‌های مختلف مدرسه همچون دانش‌آموزان، معلمان و مشاوران خویش اطلاعات کسب کنند.

(۲) **آسیب‌سنجی از وضعیت آموزش کلاس برای معلمان:** معلمان مدارس می‌توانند با استفاده از انواع گزارش‌هایی که پس از آزمون ارائه می‌شود، به بررسی عملکرد دانش‌آموزان کلاس خود بپردازند. جامعه‌ی آماری گسترده و ارزشیابی خارج از مدرسه می‌تواند ابزار مناسبی برای رصد عملکرد دانش‌آموزان باشد.

(۳) **کمک به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان:** دانش‌آموزان پس از مطالعه‌ی هر بخش از کتاب درسی، نیازمند شناخت نقاط ضعف و قوت خود در آن بخش هستند. آزمون‌های دوره‌ای با رصد دقیق وضعیت علمی و شناسایی نقاط ضعف، به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کمک می‌کند.

